

Dokumentacja przewozowa

Jak się z nią obchodzić i jakie mogą
być skutki jej nieprawidłowości

RADCA PRAWNY PAWEŁ JUDEK

Funkcje listu przewozowego

- ▶ dowód zawarcia umowy przewozu
- ▶ dokumentacja przesyłki
- ▶ miejsce na wpisanie zastrzeżeń co do stanu przesyłki
- ▶ miejsce na wpisanie deklaracji wartości przesyłki i specjalnego interesu w dostawie w CMR
- ▶ niezbędny do rozporządzania przesyłką
- ▶ dowód wykonania umowy przewozu
- ▶ niekiedy warunek wypłaty odszkodowania

List przewozowy a umowa przewozu

- ▶ art. 47 ust. 2 pr. przew. – potwierdzony przez przewoźnika list przewozowy stanowi dowód zawarcia umowy przewozu
- ▶ art. 9 ust. 1 CMR – w braku przeciwnego dowodu list przewozowy stanowi dowód zawarcia umowy oraz jej warunków

Gdy istnieją inne dowody, w szczególności jest dokument zlecenia transportowego, taka umowa ma pierwszeństwo przed treścią listu przewozowego.

Sam fakt wpisania do listu przewozowego określonego podmiotu jako nadawcy nie czyni go nadawcą.

Treść listu przewozowego

Prawo przewozowe

- ▶ dane nadawcy i jego podpis
- ▶ dane przewoźnika
- ▶ miejsce przeznaczenia przesyłki i dane odbiorcy
- ▶ Rodzaj i dane dot. przesyłki (masa, liczba sztuk itp.)
- ▶ inne wskazania i oświadczenia

Konwencja CMR

- ▶ miejsce i data wystawienia
- ▶ dane nadawcy
- ▶ dane przewoźnika
- ▶ miejsca przyjęcia przesyłki do przewozu i jej przeznaczenia
- ▶ rodzaj i dane dot. Przesyłki
- ▶ koszty związane z przewozem
- ▶ instrukcje dot. formalności
- ▶ oświadczenie o stosowaniu CMR

Zapomniane rozporządzenie

- ▶ Treść listu przewozowego jest regulowana również przez przepisy administracyjne: rozporządzenie Rady (EWG) nr 11 z dnia 27.06.1960 r. w sprawie likwidacji dyskryminacji w stawkach i warunkach transportu w ramach implementacji art. 79 ust. 3 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Gospodarczą
- ▶ Rozporządzenie wciąż obowiązuje i może być podstawą do uznania transportu za wykonywany niezgodnie z prawem
- ▶ Dotyczy zarówno transportu krajowego jak i międzynarodowego
- ▶ Nie zostało uznane za istotny akt prawny i nie przetłumaczono go na język polski przy wejściu do UE

Wymogi rozporządzenia

- ▶ Art. 6 ust. 1 rozporządzenia określa treść listu przewozowego:
  - dane nadawcy
  - charakter i waga przesyłki
  - miejsce przyjęcia do przewozu i miejsce przeznaczenia
  - miejsca przekroczenia granicy
- ▶ Art. 6 ust. 2 – listy przewozowe muszą być numerowane i przechowywane przez dwa lata od transportu, przy czym mają być składowane wg numeracji
- ▶ Art. 6 ust. 4 – przewoźnik jest odpowiedzialny za prawidłowe przygotowanie dokumentów transportowych

Stan przesyłki

- ▶ Przewoźnik powinien w liście przewozowym umieścić zastrzeżenia co do stanu przesyłki
- ▶ art. 8 ust. 2 CMR – przewoźnik powinien wpisać zastrzeżenia o braku możliwości sprawdzenia ilości sztuk przesyłki, a także zastrzeżenia co do stanu. **Aby były wiążące, muszą być przyjęte przez nadawcę w liście przewozowym**
- ▶ art. 781 par. 2 k.c. – jeżeli przewoźnik przyjmie przesyłkę bez zastrzeżeń, domniemywa się, że znajdowała się w należyłym stanie
- ▶ Art. 9 ust. 2 CMR – w braku uzasadnionych zastrzeżeń przewoźnika wpisanych do listu przewozowego istnieje domniemanie, że towar i opakowanie były w dobrym stanie, a ilość sztuk była zgodna z treścią listu przewozowego

Deklaracja wartości i specjalnego interesu w dostawie

- ▶ Odpowiedzialność przewoźnika w CMR ograniczona jest do kwoty 8,33 SDR za kg masy brutto przesyłki.
- ▶ Limit ten może zostać zwiększony poprzez wpisanie do listu przewozowego deklaracji wartości przesyłki, co musi być uzgodnione z przewoźnikiem za dodatkowym wynagrodzeniem (art. 24 CMR).
- ▶ Odpowiedzialność przewoźnika za szkody poza substancją przesyłki jest ograniczona do jednokrotności przewoźnego w przypadku opóźnienia i wyłączona w przypadku innych szkód.
- ▶ Limit ten może zostać zwiększony poprzez wpisanie do listu przewozowego deklaracji specjalnego interesu w dostawie, co musi być uzgodnione z przewoźnikiem za dodatkowym wynagrodzeniem (art. 26 CMR)

Rozporządzanie przesyłką

- ▶ Nadawca, a niekiedy odbiorca są uprawnieni do jednostronnego rozporządzania przesyłką poprzez:
  - żądanie zwrotu przesyłki w miejscu nadania
  - polecenie wydania przesyłki w innym miejscu niż wskazano w liście
  - polecenie wydania przesyłki innej osobie niż wskazano w liście
- ▶ art. 53 ust. 3 pr. przew. – rozporządzenie przesyłką możliwe dopiero po przedstawieniu egzemplarza listu przewozowego
- ▶ art. 12 ust. 5 lit. a CMR – nadawca lub odbiorca w celu rozporządzenia przesyłką powinni przedstawić egzemplarz listu przewozowego z nowymi instrukcjami

Dowód wykonania umowy

- ▶ List przewozowy jest dowodem wykonania przewozu, ale nie jest to dowód jedyny, który nie może być zastąpiony innymi.
- ▶ Uzależnianie wypłaty wynagrodzenia od przedstawienia listu przewozowego niezgodne z istotą umowy przewozu i przez to nieskuteczne (m.in. wyroki SO w Szczecinie i SA w Gdańsku).
- ▶ Podobnie nieskuteczne jest uzależnianie płatności od uzyskania od odbiorcy podpisu na liście przewozowym (SR w Elblągu)
- ▶ Brak pieczętki i wyraźnego podpisu na liście przewozowym nie upoważnia do odmowy wypłaty wynagrodzenia (SO w Gliwicach)
- ▶ Zapisy w umowach próbują zmienić ten charakter.

Kary za braki w dokumentacji

- ▶ Dopuszczalne kary za nieprzedstawienie lub zbyt późne przedstawienie listów przewozowych.
- ▶ Termin na ich dostarczenie musi być realny do wykonania przez przewoźnika.
- ▶ Kara zbyt wygórowana może zostać zmiarkowana.

Orzecznictwo w sprawie kar za dokumenty

- ▶ Niedopuszczalna jest podwójna sankcja za opóźnienie w przestaniu dokumentów – wydłużenie terminu płatności i kara umowna (wyrok SO w Szczecinie)
- ▶ Kara umowna za nieprzedstawienie dokumentów może być zmiarkowana do zera (wyrok SR Szczecin Centrum)
- ▶ Kara umowna za opóźnienie w dostarczeniu dokumentów w wysokości 50 % frachtu rażąco wygórowana – zmiarkowana do 100 zł (wyrok SO w Szczecinie)
- ▶ Kara umowna w kwocie 200 EUR za niewpisanie do listu przewozowego danych nadawcy dopuszczalna (wyrok SO w Łodzi)

Brak ochrony ubezpieczeniowej

- ▶ Szereg zakładów ubezpieczeń uzależnia istnienie ochrony ubezpieczeniowej przewoźnika od wpisania jego danych do listu przewozowego również w sytuacji, gdy nie wykonuje przewozu osobiście.
- ▶ Rozbieżne orzecznictwo w kwestii skuteczności takich klauzul w umowach ubezpieczenia.
- ▶ Część sądów uznaje je za nieskuteczne (wyrok SO w Rzeszowie, wyrok SA w Białymstoku, wyrok SA w Katowicach, wyrok SO w Szczecinie)
- ▶ Część uważa, że są zgodne ze swobodą umów (wyrok SA w Poznaniu, wyrok SO w Łodzi, wyrok SO w Poznaniu, wyrok SN)
- ▶ Część zajmuje stanowisko pośrednie, uznając, że zlecenia transportowe są elementem dokumentacji przewozowej i wystarczają do spełnienia wymogu (wyrok SA w Poznaniu, wyrok SO w Gdańsku)

Kto wystawia list przewozowy?

- ▶ art. 38 ust. 1 pr. przew. – nadawca wystawia list przewozowy
- ▶ Art. 7 ust. 2 CMR – nadawca wystawia list przewozowy, a jeśli w braku odmiennej umowy robi to przewoźnik, przyjmuje się, że działa w imieniu nadawcy

Odpowiedzialność za błędy w listach przewozowych

- ▶ art. 7 ust. 1 CMR – nadawca ponosi odpowiedzialność na zasadzie ryzyka za wszelkie koszty i szkody, jakie ponosi przewoźnik wskutek nieściłości lub niedostateczności danych umieszczonych w liście przewozowym
- ▶ Art. 72 pr. przew. – nadawca ponosi odpowiedzialność na zasadzie ryzyka za wszelkie koszty poniesione przez przewoźnika wskutek nieściłości lub niedostateczności danych w liście przewozowym, w szczególności w zakresie masy przesyłki

Inna dokumentacja przewozowa

- ▶ Art. 38 ust. 1 pr. przew. – nadawca dostarcza przewoźnikowi informacji niezbędnych do prawidłowego wykonania przewozu
- ▶ art. 39 ust. 1 pr. przew. – do listu przewozowego nadawca dołącza dokumenty wymagane w przepisach szczególnych
- ▶ art. 11 ust. 1 CMR – nadawca przekazuje przewoźnikowi wszystkie niezbędne informacje i dokumenty potrzebne do dokonania formalności celnych lub innych
- ▶ art. 11 ust. 2 CMR – nadawca odpowiada za wszelkie szkody, które mogą wyniknąć z braku lub niedostateczności dokumentów bądź informacji, chyba że zachodzi wina ze strony przewoźnika

Neutralizacja dokumentów

- ▶ Obowiązek neutralizacji nie jest zgodny z prawem i nie może stanowić podstawy do dochodzenia roszczeń od przewoźnika
- ▶ art. 55a ust. 1 pkt 4 pr. przew. – zabrania się umieszczania w liście przewozowym i innych dokumentach danych i informacji niezgodnych ze stanem faktycznym
- ▶ Za naruszenie powyższego zakazu grozi kara w wysokości 8.000 zł
- ▶ Postanowienia umowy nakładające obowiązek neutralizacji nieskuteczne (wyrok SO we Wrocławiu)

Dziękuję za uwagę

Działyński i Judek Spółka Partnerska Radców
Prawnych

ul. Czartoria 1/16, 61-102 Poznań

Tel. / Fax +48 61 855 22 79, + 48 61 851 85 33

E-mail: kancelaria@dzialynski.pl

www.dzialynski.pl

www.transportoweprawo.pl